

Socialdepartementet

Under detta departement hör den allmänna försäkringen som omfattar sjukförsäkring, folkpensioner och ATP, vidare stöd av barnfamiljer, de sociala vårdområdena, arbetarskyddet, hälso- och sjukvården m. m.

Ifråga om departementets totala driftsbudget redovisas följande belopp.

Totalt anvisat år 1965—65	6.596,3 milj. kr.
Förslagsanslag år 1965—66	8.078,5 milj. kr.

Ökning i förhållande till föregående räkenskapsår 1.482,2 milj. kronor.

Den betydligt stigande budgeten föranledes främst av en höjning av folkpensionerna som föreslås från den 1 juli. Ökade anslag krävs till förmån för åldringarna, hemhjälp, bostadsförbättringar och sjukvård. De allmänna barnbidragen höjes väsentligt från den 1 juli i år. Till rehabiliteringsverksamheten föreslås ökade anslag för teknisk hjälp åt rörelsehindrade. Ifråga om vård och undervisning av handikappade barn och ungdomar och vissa andra frågor i dessa sammanhang kommer förslag att föreläggas riksdagen i särskild ordning.

ALLMÄN FÖRSÄKRING M. M.

Försäkringsdomstolen

Anslag 1964—65	782.000 kronor
1965—66 (förslag)	885.000 kronor

Försäkringsdomstolen är högsta prövningsinstans för socialförsäkringen. Domstolen har att pröva sådana beslut av riksförsäkringsverket, försäkringsrådet eller tillsynsmyndigheten för erkända arbetslöshetskassor som av dessa hänskjutits till prövning. Domstolen har såväl lagfarna som icke lagfarna ledamöter. Antalet anställda är cirka 20.

Riksförsäkringsverket

Avlöningar

Anslag 1964—65	16.064.000 kronor
1965—66 (förslag)	18.115.000 kronor

Riksförsäkringsverket är centralmyndighet för socialförsäkringen. Styrelsen för verket utgöres av generaldirektören, överdirektören och fem särskilt förordnade ledamöter. Verket har en administrativ avdelning, en försäkringsavdelning och en besväravdelning med arbetet fördelat på 12 byråer och en organisationssektion. Personalen uppgår till cirka 1 000 anställda.

Av anslagsökningen belöper 2.058.000 kronor på löneomräkning.

Anslag yrkas vidare till verkets omkostnader med ett belopp av 3,1 milj. kronor.

Folkpensioner

För innevarande år gäller ett *förslagsanslag på 3.625 miljoner kronor till folkpensioner m. m.* Departmentschefen föreslår nu en standardhöjning av folkpensionerna fr. o. m. den 1 juli 1965. Höjningen beräknas utgå med 150 kronor för ensam pensionär och med 230 kronor för pensionsberättigade makar. Med dessa tillägg kommer pensionen för ensam ålderspensionär fr.o.m. nästa år att uppgå till 4 000 kronor (varvid det kommunala bostadstillägget icke är inräknat) samt 6 250 kronor för ett pensionärspar. Den totala kostnaden för nästa budgetår kommer härigenom att *ökas med 150 milj. kronor*. Särskild proposition kommer framdeles att avgas rörande detta förslag.

Sjukförsäkringen

Anslag 1964—65	395.000.000 kronor
1965—66 (förslag)	430.000.000 kronor

Detta anslag avser att täcka hälften av försäkringskassornas utgifter för sjukvårdersättning (utom sjukhusvård, grundsjukpenning, barntillägg och moderskapspenning samt visst statsbidrag för läkemedelsersättning). Vidare utgår statsbidrag till frivillig sjukförsäkring för husmödrar och studerande.

Det beräknas att statsbidraget till sjukförsäkringen för innevarande budgetår kommer att med 18 milj. överstiga anslagsbeloppet. Detta beror på att försäkringskostnaderna stigit i snabba takt än som beräknats. Med hänsyn härtill och till den i december 1964 fastställda höjningen av läkarvårdersättningen föreslår departementschefen en ökning av anslaget till sjukförsäkringen till 430 milj. kronor, d.v.s. 10 milj. kronor mera än riksförsäkringsverkets förslag.

SOCIALVÅRD, NYKTERHETSVÅRD M. M.

Anslag 1964—65	3.557.000 kronor
1965—66 (förslag)	4.048.000 kronor

Socialstyrelsen är den centrala myndigheten inom socialvården. Verksamheten omfattar i huvudsak barn- och ungdomsvård, social hemhjälp, stöd åt hjälpbehövande, åldringsvård och nykterhetsvård. Verket består av 4 vårdbyråer och en lagbyrå, och har cirka 140 anställda.

Styrelsens organisation är f. n. föremål för utredning. Direktiv har lämnats om gemensam överläggning med medicinalstyrelseutredningen för eventuell sammanslagning av de båda ämbetsverken. Den anslagsökning som nu yrkas avser en provisorisk förstärkning av socialstyrelsens administration.

Till styrelsens omkostnader föreslås ett ökat anslag på 50.300 till 526.000 kronor.

Statens socialvårdskonsulenter

Anslag 1964—65	533.000 kronor
1965—66 (förslag)	621.000 kronor

Konsulenterna skall tillhandagå länsstyrelserna inom sina distrikt i frågor som rör styrelsernas befattning med socialhjälp och barnavård

inom distriktets kommuner. De skall också biträda socialnämnder och barnavårdsnämnder med råd och upplysningar. Det finns f. n. 13 konsulentdistrikt med lika många befattningshavare. Tidigare har ett betänkande år 1963 framlagts beträffande konsulentorganisationen. Nu avvaktas resultatet av den pågående utredningen om socialstyrelsens organisation innan slutlig ställning tas till konsulenternas förhållanden.

Bidrag till social hemhjälp

Anslag 1964—65	20.000.000 kronor
1965—66 (förslag)	50.000.000 kronor

1964 års riksdag beslöt om statsbidrag med 35 % av vissa kommuners nettokostnader för hemvårdarinnor, hemsamariter och därmed jämförliga personer som har till uppgift att dels ge enskild hemhjälp åt åldringar, handikappade och barnfamiljer, dels till kommuns kostnader för bidrag till enskild sammanslutning som bedriver social hjälpverksamhet.

Anslaget avser att stimulera kommunerna till en kraftig ökning av resurserna i nämnda hänseenden.

Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem

Många kommuner har inte kunnat påbörja byggnadsarbeten inom detta område vid planerad tidpunkt varför förseningar inträtt som medfört att anslag från föregående år till ett belopp av 4.900.000 kronor alltså finnes tillgängliga.

Under innevarande budgetår beräknas 82 ålderdomshem med 3263 vårdplatser bli färdigställda. Tidigare statsbidrag till detta ändamål kommer sannolikt att avlösas av ett allmänt skatteutjämningsbidrag till kommunerna från den 1 januari 1966. Detta kommer dock icke att påverka medelsbehovet för nästa budgetår men med hänsyn till nämnda överskott yrkas nu ett reservationsanslag av 1.000.000 kronor.

Ungdomsvårdsskolorna

Anslag 1964—65	6.025.000 kronor
1965—66 (förslag)	19.498.000 kronor

Det finns f. n. 25 ungdomsvårdsskolor av vilka 15 avser manliga och 10 kvinnliga elever. Antalet vårdplatser är cirka 1050. Vid skolorna finns 750 befattningshavare.

Departementschefen konstaterar att de senaste åren kännetecknas av ökad elevtillströmning och minskade vårdtider vid skolorna därigenom att eleverna snabbare kunnat överföras till vård utom skolan. Den 1 december 1964 var antalet väntefall till skolorna endast 7. Någon platsbrist har i stort sett inte funnits vid ungdomsvårdsskolorna under senare tid.

Vård- och behandlingsmetoderna vid skolorna har belysts genom en utredning om behandlingsforskning vid ungdomsvårdsskolorna. Utredningen har avlämnat ett betänkande (SOU 1964: 24) som f. n. överväges i departementet.

Till *omkostnader* vid skolorna föreslås ett anslag 1965—66 på 6.195.000 kronor.

Till *utbildning av personal* för ungdomsvårdsskolorna föreslås ett från 55.000 till 100.000 kronor förhöjt anslag. Dessutom förordas 600.000 kronor liksom föregående år till viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor.

Alkoholistanstalterna

Anslag 1964—65	5.857.000 kronor
1965—66 (förslag)	6.589.000 kronor

Det finns nu 5 statliga nykterhetsvårdsanstalter, nämligen Svartsjö, Venngarn med vårdavdelningen Backgården, Gudhem och Brotorp samt den inom mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalten Salberga. Anstalterna har sammanlagt 479 platser. Dessutom skall en ny vårdanstalt uppföras i Örebro för kvinnor. Denna kommer att färdigställas under budgetåret 1966—67 och kommer att ha 46 platser.

Socialstyrelsen har föreslagit efter utredning att jordbruksdriften skall nedläggas vid Svartsjö och Venngarnsanstalterna men trädgårdsskötsel och verkstadsdrift i stället rustas upp.

Socialministern framhåller att den psykiatriska vården på ett bättre sätt bör inkopplas inom den slutna nykterhetsvården. Den nya Örebroanstalten kommer genom sin belägenhet i närheten

av Mellringe sjukhus att kunna få sitt läkarbehov tillgodosett. För ytterligare medicinsk medverkan vid anstalterna i Venngarn och Gudhem kommer statsrådet att föreslå två överläkartjänster vid Ulleråkers, resp. Falbygdens sjukhus. Samtidigt anses två läkartjänster för kroppssjukvården vid sistnämnda anstalter kunna avföras från personalförteckningen.

Riksdagen har ifråga om de allmänna anstalterna tidigare godtagit att 2 100 vårdplatser skulle uppställas som mål för utbyggnaden av den slutna nykterhetsvården. Den 1 juli 1964 fanns det vid de allmänna anstalterna 2 113 platser, varav 479 på statliga och 1 634 på erkända anstalter. Beläggningen har under de sista åren rört sig mellan lägst 1 565 och högst 2 014, men då ett visst bortfall av tillgängliga platser kan beräknas, förordas att 25 nya platser anordnas under budgetåret 1965—66.

Utbyggnaden av inackorderingshem utgör ett viktigt led i den påbörjade förbättringen av eftervården. Riksdagen har tidigare godtagit en utbyggnad av dessa hem till 500 platser. Den 1 juli 1964 var platsantalet 298 och bör i medio av 1965 uppgå till omkring 450.

I statsbidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare föreslås för nästa år ett anslag på 2,7 milj. kronor.

Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare

Anslag 1964—65	29.500.000 kronor
1965—66 (förslag)	34.000.000 kronor

Anslaget gäller bidrag till driften vid erkända och enskilda vårdanstalter för missbrukare samt vid inackorderingshem för samma klientel. Bidraget utgår med högst 19 kronor eller där särskilda vårdanordningar krävs högst 20 kronor för dag och vårdplats och därutöver med högst 18 kronor för dag och vårdad person. Statsbidraget till inackorderingshem utgår med ett belopp motsvarande högst 75 % av styrkta nettokostnader för hemmets drift.

Departementschefen påpekar att det allmännas insatser för anstaltsvård under senare år främst

inriktats på att öka möjligheter för *frivillig* in-
tagning och vård. Sedan 1960 har platser
inom vårdformer avsedda för enbart frivilliga
vårdtagare, d. v. s. enskilda vårdanstalter och in-
ackorderingshem, utökats med cirka 300. Där-
med uppgår antalet platser vid dessa institutio-
ner till omkring 900 varav 500 på enskilda an-
stalter och 400 på inackorderingshem. En fort-
satt utbyggnad pågår. Frågan om mera djupgå-
ende förändringar av nykterhetsvårdens former
kan tänkas få upptas till prövning då 1964 års
nykterhetsvårdsundersökning visat resultat av en
pågående kartläggning av klienteletets natur. Den-
na undersökning väntas bli klar under detta år.
Det framhålles vidare hur viktigt det är att de
intagna har lämpliga sysselsättningar. Medel an-
visas för utbyggnad av verkstadsdriften vid an-
stalterna. Ett samarbete pågår om lämpligt arbe-
te gemensamt inom fängsvård, nykterhetsvård och
ungdomsvård. Ett permanent organ har inrättats
för samarbete i marknadsfrågor, vilket även be-
tonats därigenom att inrikesdepartementet före-
slagit ökad anvisning av medel för beredskaps-
arbeten åt nykterhetsvårdsklientelet.

Anslag till personalutbildning samt till nyk- terhetsnämndernas verksamhet

Till utbildning av personal föreslås för nästa
budgetår 268.000 kronor.

Erfarenheterna av den hittills bedrivna verk-
samheten är goda enligt departementschefen. Ett
ökat utbyte av erfarenheter och synpunkter i
centrala vårdfrågor mellan olika representan-
ter har kommit till stånd. En viktig uppgift har
även varit att föranstalta om överläggningar mel-
lan den öppna vårdens personal och represen-
tanter för arbetsförmedling och för intensi-
fiering av de eftervårdande åtgärderna. För näs-
ta budgetår föreslår socialstyrelsen särskilt en
tredagarskurs för läkare vid de allmänna vårdan-
stalterna. Dessutom bör två utbildningskurser
komma tillstånd om tre veckor för nykterhets-
vårdspersonal. En mindre höjning av utgående
anslag för detta ändamål till 268.000 kronor
föreslås.

Till *länsnykterhetsnämndernas* avlöningsstat
föreslås 2.478.000 kronor. Cirka 90 personer är
anställda hos länsnykterhetsnämnderna.

Som statsbidrag till de *kommunala nykterhets-
nämnderna* vilket utgår med 75 % av de god-
kända kostnaderna, föreslås en höjning med
9.000.000 kronor till 30 milj. för nästa budget-
år.

Till *länkrörelsen* anslås 550.000 kronor, vilket
innebär en ökning med 5.000 kronor.

STÖD ÅT BARNFAMILJER M. M.

Allmänna barnbidrag

Anslag 1964—65	1.194.000.000 kronor
1965—66 (förslag)	1.537.000.000 kronor

Allmänna barnbidrag utgår med 700 kronor
per år och barn under 16 år. Kostnaderna be-
strides helt av statsmedel. Beräkningen av an-
slaget grundar sig på Statistiska centralbyråns
befolkningsprognos.

Föredraganden konstaterar att de allmänna
barnbidragen utgör en viktig del av samhällets
familjepolitiska åtgärder. Detta har bl. a. kom-
mit till uttryck i den promemoria angående ökat
stöd till barnfamiljerna som avgetts av familje-
beredningen (SOU 1964:36). Beredningen före-
slår på basis av en aktuell värdering av kostna-
derna för barnen en ökning av barnbidragens
storlek. Nu föreslås också en höjning av barn-
bidragen från 700 till 900 kronor fr. o. m. den
1 juli 1965. Detta har ansetts motiverat trots
att föregående höjning från 550 till 700 kronor
per år genomfördes så sent som den 1 juli 1964.
På grund av den föreslagna höjningen kommer
anslaget till barnbidrag att öka med 343 miljo-
ner kronor jämfört med föregående år.

Bostadsrabatter

Anslag 1964—65	250.000.000 kronor
1965—66 (förslag)	250.000.000 kronor

Statsbidraget utgår till hyra åt barnfamiljer
under förutsättning att den inte överstiger vissa

maximibelopp och att bostaden uppfyller bestämda krav. Bidraget går också till pensionärer som bor i lägenheter anvisade av kommun eller genom kommuns medverkan. I början av år 1963 uppgick antalet familjer berättigade till bostadsbidrag till 115.000. Inkomstgränsen har emellertid väsentligt höjts fr.o.m. den 1 januari 1964 varför antalet bidragstagare vid ingången av år 1964 var 20.000 flera än vid motsvarande tidpunkt 1963. Den minskning av utgifterna som kan väntas genom fortsatt inkomstökning och oförändrade bestämmelser motverkas tills vidare av beslutad höjning av bidragsbeloppen. Frågan om bostadsbidragens beräkning kommer att behandlas i samband med närmare utredning om familjepolitiken. Höjning av anslaget föreslås därför icke nu.

Ersättning till barnavårdsnämnderna och till anordnande av barnstugor samt till deras drift

Ny lag angående bidragsförskott till barnavårdsnämnderna har trätt i kraft från den 1 juli 1964. De s. k. utfyllnadsbidragen har försvunnit och bidragsförskottets belopp har höjts från högst 996 kronor till 25 % av det i lagen om allmän försäkring angivna basbeloppet som f. n. är fastställt till 5.000 kronor. Tidigare anslag på 31 miljoner kronor höjes genom den nya lagstiftningen till 60 milj. kronor för nästa budgetår.

Anslag för statsbidrag till anordnande av *daghem* och *fritidshem* utgår med 50 % av kostnaderna för nybyggnader men högst med 2.500 kronor per plats. Vid utgången av budgetåret 1963—64 fanns alltså en reservation av 4.954.800 kronor.

Anslaget tillkom efter beslut av 1963 års riksdag och avsåg att stimulera kommunerna till en snabb utbyggnad av daghem och fritidshem. Målet var en fördubbling av platsantalet fram till år 1970. Det har emellertid visat sig att tillskottet av nya platser blir avsevärt lägre än väntat. Under åren 1963 och 1964 har cirka 1.500 platser tillkommit. Då endast mindre belopp av de

tillgängliga anslagen tagits i anspråk har för nästa budgetår endast ett formellt belopp på 1.000 kronor föreslagits. Däremot har de myndigheterna och den planeringsgrupp som har med utbyggnaden av daghem och fritidshem att göra av statsrådet animerats att påverka kommunerna så, att en snabbare utbyggnad sker.

Driftbidrag till barnstugorna

Anslag 1964—65	20.000.000 kronor
1965—66 (förslag)	20.000.000 kronor

Statsbidrag till driften av barnstugor utgår med 1.200 kronor per plats och år vid daghem, med 500 kronor vid fritidshem och 100 kronor vid lekskola. Då det är svårt att tills vidare beräkna storleken av platstillskotten under de närmaste åren kan ingen ändring av anslaget komma ifråga.

ARBETARSKYDD

Arbetarskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen

Arbetarskyddsstyrelsen är central myndighet för arbetarskyddsfrågor. Styrelsen är också chefmyndighet för yrkesinspektionen. Den är organiserad på fyra byråer med tre särskilda avdelningar och ett 80-tal anställda. Till avlöningar för dessa föreslås ett något höjt anslag nämligen 2.917.000 kronor.

Departementschefen påpekar att utredningarna rörande arbetarskyddet är angelägna och särskilt beträffande företagshälsovården. Härför kräves vissa personalförstärkningar.

Till styrelsens omkostnader föreslås ett med 33.000 kronor höjt anslag till 355.000 kronor.

Yrkesinspektionen är organiserad på 11 distrikt som har att utöva tillsyn av arbetarskydds- och arbetstidslagstiftningen. Tillsynen sker huvudsakligen genom besök på arbetsplatserna. Antalet anställda inom inspektionen är 170.

Departementschefen påpekar att antalet läkare inom inspektionen successivt har utökats. Det finns f. n. arvodesanställda läkare vid 9 av de 11 distrikten. Det anses numera möjligt att

rekrytera lämpliga läkare även i de båda distrikt som ännu ej haft någon läkarmedverkan.

I enlighet med arbetarskyddsstyrelsens förslag fastställer departementschefen att tjänstebenämningen på 10 tjänster som distriktsinspektörer skall ändras till distriktsingenjör i samma lönegrad. Löneanslaget till styrelsen ökas med 579.000 kronor upp till 5.490.000 kronor jämfört med föregående års anslag.

MEDICINALSTYRELSEN M. M.

Styrelsens avlöningar

Anslag 1964—65	6.180.000 kronor
1965—66 (förslag)	7.211.000 kronor

Medicinalstyrelsen har cirka 240 anställda. En utredning pågår angående medicinalväsendets centrala administration. Utredningen väntas bli slutförd under år 1965.

Styrelsen har begärt en anslagsökning på 1.381.000 kronor till löner. Den nya lagen om gifter och bekämpningsmedel trädde i kraft den 1 juli 1964. Det är den s. k. giftnämnden i medicinalstyrelsen som svarar för den högsta tillsynen och tillämpningen av den nya lagstiftningen. Nämnden har tidigare fått vissa personalförstärkningar men trots detta ser den mycket mörkt på möjligheterna att på ett rätt sätt ta sig an och lösa uppgifterna. Till nämnden hade inkommit vid mitten av föregående år ansökningar om registrering för 877 bekämpningsmedel. Av dessa hade man endast vid avgivande av petita kunnat ta slutlig ställning till 39 ansökningar. Detta innebär en betydande påfrestning för nämnden. Det starkt ökade bruket av kemikalier inom industri och hantverk och även i hemmen ställer stora krav på beredskapen. Det krävs bl. a. även vägledande förteckningar över gifter och farliga ämnen. Medicinalstyrelsen begär därför en ökning av anslaget till giftnämndens löner på 234.000 kronor för anställande av ett antal befattningshavare i kansliet.

Departementschefen har emellertid icke velat öka löneanslagen till giftnämnden utan vill avvakta medicinalstyrelseutredningen. Inte heller

till statistiska avdelningen har begärt anslag förordats. Den totala anslagsökningen begränsas därför till 210.000 kronor jämte 821.000 kronor för löneomräkning enligt träffade avtal.

Centrala sjukvårdsberedningen

Avlöningar

Anslag 1964—65	2.364.000 kronor
1965—66 (förslag)	1.522.000 kronor

Centrala sjukvårdsberedningen (CSB) är ett centralt organ för rationaliserings- och byggnadsfrågor främst inom sjukhusväsendet. Man handlägger även vissa frågor ifråga om barn- och åldringsvårdens byggnadsplanering. CSB är uppdelad på en byggnads-, en utrustnings- och en organisationsbyrå. Beredningen har cirka 30 anställda. CSB:s anslag bestrider administrationskostnaderna även för Rådet för sjukhusdriftens rationalisering (SJURA).

CSB:s framtida ställning prövas i samband med utredningen om medicinalväsendets administration. Redan nu anser dock departementschefen att ytterligare personal bör tillkallas med teknisk-ekonomisk utbildning och erfarenhet. Rådet har föreslagit att totalt 5.4 miljoner skulle ställas till dess förfogande under nästa budgetår. Departementschefen erinrar om årets anslag på 3.000.000. Därav har 1.8 miljoner anvisats som statsbidrag medan stadsförbundet och landstingsförbundet åtagit sig att anvisa återstående 1.2 miljoner kronor. En väsentlig nedprutning av kravet har emellertid skett i statsbudgeten i det att samma anslag på 1.800.000 anvisats även för nästa år med rekommendation till rådet att begränsa sina uppgifter på ett sådant sätt att detta anslag alltså kan räcka för verksamheten som ännu inte kan betraktas annat än som försöksverksamhet.

Statens institut för folkhälsan

Avlöningar

Anslag 1964—65	5.133.000 kronor
1965—66 (förslag)	6.142.000 kronor

Verksamheten vid institutet har pågått sedan omkring 1940 och har under tiden byggts ut avsevärt. Antalet befattningshavare har ökat från ursprungligen 50 till mer än 200. Styrelsen för folkhälsan föreslår att löner och arvodesanslag till institutet ökas med 1.690.000 kronor. Departementschefen har dock låtit dessa yrkanden bli föremål för en betydande nedprutning.

Länsläkarväsendet

Avlöningar

Anslag 1964—65	2.398.000 kronor
1965—66 (förslag)	3.018.000 kronor

Länsläkarna är rådgivare i hälsovårdsfrågor i länsstyrelserna och inspekterar arbetet inom den allmänna hälsovården, speciellt planeringen av sjukvården och har uppsikt över den öppna sjukvården. Personalbesättningen består av länsläkare, biträdande länsläkare och hälsovårdskonsulenter. Det finns inom organisationen 10 biträdande länsläkare och 16 hälsovårdskonsulenter. Medicinalstyrelsen har föreslagit att 6 nya biträdande läkartjänster skulle inrättas, att konsulenter i de återstående 8 länen bör tillkomma, samt att 6 länssjuksköterskor likaså skulle tillsättas i de mest arbetskrävande länen. Men departementschefen prutar till 3 tjänster som biträdande länsläkare och 4 hälsovårdskonsulenter.

Provinsialläkarna

Anslag 1964—65	24.500.000 kronor
1965—66 (förslag)	27.000.000 kronor

Anslaget utgår som statsbidrag till avlöning av de numera under landstingen sorterande provinsialläkarna.

Mentalsjukhus m. m.

Statens mentalsjukhus

Avlöningar

Anslag 1964—65	239.300.000 kronor
1965—66 (förslag)	316.000.000 kronor

Den slutna mentalsjukvården i statens regi omfattar alltså 24 egentliga mentalsjukhus

och 4 sjukhus för psykiskt efterblivna. Vårdplatserna är omkring 22.600. Vid sjukhusen finnes inrättade 12.645 tjänster, därav cirka 335 läkartjänster. Medicinalstyrelsen föreslår att anslaget ökas med 74.360.000 kronor vari inberäknas som löneomräkning ca 58 milj. kronor.

Av departementschefens redogörelse framgår att antalet tjänster under 50-talet ökats med inemot 2.500 och under de sista 5 åren med ytterligare 2.000 tjänster. En viss förbättring har också uppstått därigenom att patientbeläggningen har kunnat glesas ut vid vissa äldre sjukhus.

Läkarantalet har under den sista 10-årsperioden ökat från 200 till 337, en del tjänster tyvärr utan fast innehavare. Vakanserna var den 1 oktober 1955 71 och vid samma tidpunkt 1964 125. För att underlätta rekryteringen avses särskilda vidareutbildningskurser i anslutning till forskningsavdelningarna vid sjukhusen i Uppsala, Lund och Göteborg.

Den revolutionerande utvecklingen av den mentalmedicinska behandlingen får sitt uttryck i propositionen genom påpekandet, att anslaget till läkemedel under den senaste 10-årsperioden höjts från omkring 1,5 miljon budgetåret 1955—56 till 12,5 miljoner kronor för sista budgetåret. Genom denna utveckling har antalet intagningar vid den slutna statliga vården i procent av *medelbeläggningen* ökat från 57 % 1955 till 100 % 1963 och den genomsnittliga *vårdtiden* på 8 år minskat till hälften eller från 2 till omkring 1 år. Icke minst betydelsefullt är dessutom att vårdtiden för nyinsjuknade patienter som kan tas om hand i tidigt skede i regel är betydligt kortare, i många fall endast några månader. Följden av detta är att väntetiden för intagningen vid mentalsjukhusen har blivit avsevärt kortare.

Karolinska sjukhuset

Avlöningar

Anslag 1964—65	67.160.000 kronor
1965—66 (förslag)	79.645.000 kronor

Vid sjukhuset som f. n. har 1.925 vårdplatser utbildas f. n. studerande med ett årligt intag av

80. Vid sjukhuset är 3.200 personer anställda, av dem 300 läkare. Omfattande utredningar har förekommit som motivering för den angivna anslagsökningen. Sålunda tillföres sjukhuset 54 nya tjänster. Av dem 11 läkartjänster. 9 läkarbefattningar har tillkommit på grund av ökad läkar- och sjukgymnastutbildning.

I *omkostnader för sjukhusdriften* föreslås ett anslag på 19.218.000 kronor. Till detta kommer ett reservationsanslag till *utrustning* på 3 milj. kronor. I *investeringsanslag* till byggnadsarbeten vid Karolinska sjukhuset har under innevarande budgetår anvisats ett anslag på 5.230.000 kronor.

Direktionen för sjukhuset har lagt fram ett förslag till ny generalplan för sjukhuset. Beredningen av detta förslag är ännu inte avslutad men i avbidan härpå föreslås att en anvisning för nästa budgetår upptas till ett belopp av 7.500.000 kronor.

Akademiska sjukhuset, Uppsala

Anslag till avlöningar av läkare

1964—65 7.070.000 kronor

1965—66 (förslag) 8.250.000 kronor

Direktionen för sjukhuset har begärt en betydande förstärkning av läkarkadern vid sjukhuset. Såväl medicinalstyrelsen som departementschefen påpekar dock att läkarbristen gör det nödvändigt med stor restriktivitet. Ändå innebär departementschefens förslag att 10 nya läkartjänster tillkommer under nästa budgetår.

Till *driftskostnader* vid Akademiska sjukhuset anslås 7.000.000 kronor, motsvarande en höjning med 1.000.000. Till *utrustning* anslås för nästa budgetår 1.750.000 kronor.

Till fortsatt utbyggnad av Akademiska sjukhuset föreslås för budgetåret slutligen ett *investeringsanslag* av 8.500.000 kronor.

Lasarettet i Lund

Anslag 1964—65 16.000.000 kronor

1965—66 (förslag) 29.000.000 kronor

De stora statliga anslagen till lasarettet baserar sig på en överenskommelse mellan staten och

Malmöhus läns landsting varigenom i princip statliga bidrag till kostnaderna för byggnadsarbeten medges till 25 % och i vissa fall till 40 % av kostnaderna samt bidrag till utrustning med 25 %. Vidare bidrag till driften med vissa kostnader som sammanhänger med ianspråktagande av platser för utbildning och forskning. Avtalet baserar sig på överenskommelse av år 1962. Lokalprogrammet för byggnadsetapperna C och D av centralblocket vid lasarettet har emellertid blivit betydligt mer omfattande än som förutsatts i avtalet. Såväl sjukvårdens behov som den starkt forcerade läkarutbildningen har gjort det nödvändigt att betydligt överskrida de tidigare planerna. Överenskommelsen av 1962 gällde en byggnadsvolym för C- och D-blocken på 175.000 m³. Det senare fastställda lokalprogrammet anger en byggnadsvolym på 260.000 m³. Det har nu visat sig så angeläget att påskynda arbetena att dessa måste ske i löpande räkning utan fullständig projektering. Totalkostnaden för de nu aktuella byggnadsprojekten belöper sig till i runt tal 150 miljoner kronor. Det föreslagna statsbidragbeloppet för nästa år uppgår till 29 milj. vilket innebär en ökning med 13 milj. kronor.

Malmö allmänna sjukhus

Anslag 1964—65 8.600.000 kronor

1965—66 (förslag) 9.700.000 kronor

Anslaget som är beräknat enligt överenskommelse mellan stat och landsting uppdelas på 3,8 milj. kronor till byggnads- och utrustningsarbeten och 5,9 miljoner som driftsbidrag. Anslaget innebär en ökning med 1,1 milj. kronor.

Göteborgs stads sjukhus

Anslag 1964—65 16.000.000 kronor

1965—66 (förslag) 19.000.000 kronor

Det pågår allttjämt förhandlingar mellan Göteborgs stad och staten beträffande upplåtelse av ytterligare sjukhusenheter för ökad läkarutbildning.

Lasarettet i Umeå

Anslag 1964—65	7.400.000 kronor
1965—66 (förslag)	9.600.000 kronor

Bidraget avser bl. a. uppförande av nya behandlingsbyggnaden för kirurgi och medicin som beräknas bli färdig under år 1966. Dessutom påbörjas nybyggnader för *biologi* och neurologisk klinik. Statsbidraget till dessa arbeten beräknas till 6,3 milj. kronor. Som driftsbidrag anslås 3,3 milj. kronor.

Sjukhem för långvarigt kroppssjuka

Anslag till statsbidrag enligt tidigare bestämmelser uppföres för nästa budgetår endast med ett belopp av 50.000 kronor medan däremot nya möjligheter för att stimulera utbyggnaden av denna vårdform sker genom statliga lån. Kunskörelse om statslån till sjukhem har trätt i kraft den 1 juli 1964. Socialpolitiska kommittén som verkställt en stor utredning rörande åldringsvården beräknade att lånebehovet som avsåg utbyggnaden av vårdplatserna skulle komma att gälla 5.000 platser och totalt belöpa sig till 150 miljoner kronor. För detta ändamål har nu i budgeten upptagits ett förslag om investeringsanslag på 50 milj. kronor.

Till driften av sjukhem för långvarigt kroppssjuka föreslås till nästa budgetår samma belopp som för innevarande, nämligen 5,6 milj. kronor.

Vanförestalter m.m.

Vid de fyra vanförestalterna i Stockholm, Göteborg, Hälsingborg och Härnösand bedrivs skolundervisning och yrkesutbildning av rörelsehindrade yngre och äldre elever. Ortopediska kliniker finns dessutom vid anstalterna i Härnösand och vid Norrbackainstitutet som har en betydande utbildning på högstadiet genom fackskola och gymnasieutbildning.

Till dessa anstalter föreslås för nästa budgetår 10 milj. kronor.

Till Eugeniahemmet som är en riksanstalt för barn med cerebral pares samt för neurosedynskadade barn anslås 2,7 miljoner kronor.

Anslag till rehabiliteringsverksamhet

Statens arbetsklinik

Anslag 1964—65	635.000 kronor
1965—66	780.000 kronor

Kliniken har 20 anställda, och arbetar i samverkan med Karolinska sjukhuset med arbetsprövning och därmed sammanhängande forskning.

Invaliditetsförebyggande åtgärder

Anslag 1964—65	21.300.000 kronor
1965—66 (förslag)	22.600.000 kronor

Av detta anslag har riks försäkringsverket att utnyttja drygt 21 milj. kronor för beredande av *behandling och vård* åt personer som verket efter individuell prövning finner vara i behov av sådan vård. Dessutom utgår ett bidrag till SVCK för dess forsknings- och utvecklingsarbete på 100.000 kronor.

Till *hjälpmedel för rörelsehindrade m. fl.* anslags 1964—65 18 milj. och föreslås ett anslag på 25 milj. kronor för nästa år. Statsbidraget avser hela kostnaden för anskaffande av ortopediska hjälpmedel, proteser, rullstolar, stödjebandage, elektriska hjärtstimulatorer och vissa förband. Det utgår även bidrag till andra för handikappade särskilt ägnade hjälpmedel som påtagligt kan underlätta den dagliga livsföringen.

Departementschefen meddelar att de *ordinationer* som gällt för dessa hjälpmedel är belastade med vissa formella hinder för handläggningen. Departementschefen framhåller att det är viktigt att man får till stånd en sådan ordning att patienternas behov av snabb och ändamålsenlig hjälp blir tillgodosedd och likaså att ändå en riktig ordination garanteras. Det föreslås därför att riksdagen ger Kungl. Maj:t möjlighet att ändra reglerna.

Bidrag till hörapparater

Anslag 1964—65	5.000.000 kronor
1965—66 (förslag)	6.500.000 kronor

Svenska vanförevårdens centralkommitté

Anslag 1964—65	250.000 kronor
1965—66 (förslag)	320.000 kronor

Departementschefen räknar med ett bidrag på 45.000 kronor till forskningen om stödjebandage och proteser och 225.000 kronor som bidrag till den tekniska verksamheten. Dessutom förordas att SVCK får ett bidrag på 20.000 kronor till ett internationellt informationscentrum om tekniska hjälpmedel åt handikappade.

Som statsbidrag till De vanföras riksförbund föreslås ett belopp av 700.000 kronor, till De blindas förening 1.250.000 kronor och till Hjärtfrämjandet 375.000 kronor.

Allmän hälsovård

Avlöning av distriktssjuksköterskor m.m.

Anslag 1964—65	16.400.000 kronor
1965—66 (förslag)	19.800.000 kronor

Enligt gällande regler utgår statsbidraget till dessa löner med hälften av årslönen i näst sista löneklassen i gällande lönegrad. Bidragsgrunderna har fortlöpande ändrats i förhållande till de förhandlingsmässiga höjningarna av sköterskornas löner.

Till distriktsbarnmorskor utgår ett statsbidrag för nästa budgetår på 3.900.000 kronor. Hemsjukvårdens antal beräknas uppgå till 270 under 1965 och antalet eftervårdsbesök till 12.000.

Anslag till avlöningar m.m. inom förebyggande mödra- och barnavård

Anslag 1964—65	8.700.000 kronor
1965—66 (förslag)	9.800.000 kronor

Sammanlagda antalet läkarmottagningar under år 1965 beräknas till omkring 85.000 och antalet besök hos läkare till 335.000 inom mödravården och 800.000 inom förebyggande barnavård. Till ersättning för särskilt anordnade mottagningar av läkare för rådgivning ifråga om barn med uppfostringssvårigheter eller nervösa symptom beräknas oförändrat 50.000 kronor.

Den förebyggande mödravården har ökat i intensitet medan den samtidigt i tilltagande grad centraliserats till mödravårdscentraler av typ 1. Detta har medfört avsevärd stegring av kostnaderna för patienternas resor.

År 1963 visade sig nära 102.000 barnafödskor, omkring 91 % av samtliga, ha sökt råd vid mödravården. Efterövervakningen av barnen skedde i 97 % eller beträffande 110.000 spädbarn och 92 % av 1-åringarna. 72 % av 2-åringarna o. s. v.

Abortförebyggande åtgärder

Anslag 1964—65	410.000 kronor
1965—66 (förslag)	430.000 kronor

Endast en ringa ökning har alltså skett av detta anslag trots att många påpekanden gjorts beträffande vikten och värdet av denna verksamhet. Departementschefen anser emellertid att det stöd det är fråga om har socialhjälpsskaraktär och att en ökning av anslagen bör ske genom kommunerna. Genomsnittligt understiger f. n. kommunernas anslag hälften av statens bidrag.

Familjerådgivning

Sedan några år tillbaka har möjlighet förefunnits för landstingskommun eller för stad som ej tillhör landsting att erhålla statsbidrag för försöksvis anordnad familjerådgivning. Hittills har emellertid endast 5 huvudmän erhållit statsbidrag och ytterligare 6 ansökningar har senare ingivits.

Till psykisk barn- och ungdomsvård anslås 1.200.000 kronor, en halv miljon mera än föregående år. Departementschefen meddelar att barnpsykiatrisk verksamhet nu är anordnad i samtliga sjukvårdsområden utom i Södermanlands, Kalmar läns södra, Blekinge läns, Göteborgs- och Bohus län samt Jämtlands läns landsting. Även dessa bör enligt statsrådet tillse att sådan verksamhet kommer till stånd i de egna landstingen.

Dispensärverksamheten i tuberkulösa bekämpandet tillerkännes ett statsbidrag på 1,9 miljoner.

Till allmän hälsokontroll anslås 1 milj. kro-

nor (föregående år 2,2 milj.). Under 1963—64 utfördes 577.000 skärmbildsundersökningar. En ytterligare intensifiering av verksamheten förutses.

Försöksverksamheten med hälsoundersökningar i Värmlands län beräknas i huvudsak bli avslutad under nästkommande år.

Till *åtgärder mot könssjukdomarna* anslås 2,8 miljoner kronor. Ersättning utgår av statsmedel för läkarundersökning, läkemedel m. m. enligt lex veneris av 1918 angående utbredning av könssjukdomar. Vidare utgår statsbidrag till avlönning av läkare och för bedrivande av kuratorsverksamhet. F. n. avlönas 10 kuratorer för könssjuka i de större städerna. Behov föreligger av sådan verksamhet även i en del andra städer.

Till *skyddsympning mot difteri* anslås 120.000 kronor och *mot polio* 1,8 miljoner kronor.

Till hälsovårdsupplysning anvisas ett belopp på 0,9 miljoner kronor. Departementschefen konstaterar att medicinalstyrelsens propaganda för verksamheten mot tanddröta bör fortsätta och att en sådan upplysningskampanj även bör gälla tandlossnandet. Vidare påpekas att det finns risk för att allmänhetens intresse för polioympningar kommer att minska därför att sjukdomen inte längre förekommer. Detta måste också medföra en starkare *agitation* för fortsatta ympningar.

Även behöver upplysningen rörande de veneryska sjukdomarna intensifieras.

Fortsatt upplysning bör meddelas om värdet av förebyggande vård för mödrar och barn, om barnolycksfall, förebyggande åtgärder mot cancer, främst bröst- och genitalcancer hos kvinnor, information om födoämneshygien och om tobakens skadeverkningar etc.

Folktandvården

Anslag 1964—65	11.100.000 kronor
1965—66 (förslag)	11.600.000 kronor

Sedan riksdagen beslutat om skyndsam översyn av bestämmelserna för barntandvården i avsikt att ge möjlighet även för 16-åringar att erhålla avgiftsfri tandvård har med årets budgetförslag anvisats ett belopp på 500.000 kronor

som kommer att möjliggöra för 16-åringarna att liksom de yngre åldersgrupperna erhålla fri tandvård.

Inrikesdepartementet

Landet är nu uppdelat i 281 kommunblock utanför Stockholms stad. Totala antalet kommuner uppgår till 995 varav 133 städer, 95 köpingar och 767 landskommuner. Lokaliseringspolitiken inriktas på stödåtgärder i de fyra nordöstligaste länen samt i Hälsingland, Norra Kopparbergs län, nordöstra Värmland, Dalsland och norra Bohuslän. För detta ändamål beräknas ett anslag under fem år på 800 miljoner kronor. Arbetslösheten är störst i Norrbottens län där 5,3 % av arbetslöshetskassornas medlemmar var arbetslösa i november 1964. Omskolningskurserna har därför utbyggts och omfattar i hela landet 15.191 personer, en ökning med 1.500 sedan föregående år. Antalet sysselsatta i beredskapsarbeten har däremot minskat och utgör nu 9.132 eller 1.300 mindre än föregående år. Till allmänna beredskapsarbeten äskas 245 miljoner för nästa budget.

Produktiv sysselsättning åt handikappade utvecklas starkt särskilt i form av skyddad sysselsättning. Inom arbetsvården fick 8.300 personer yrkesutbildning under 1963 mot 6.500 året innan.

Bostadsbyggandet har ökat och under 1964 påbörjades 94.000 lägenheter varav 87.000 beräknas bli färdigställda under 1964. För 1965 har preliminärt fastställts ett program på 85.000 lägenheter och målet uppges vara 1 miljon nya lägenheter under loppet av 10 år.

Arbetsförmedling

Anslag 1964—65	57.000.000 kronor
Förslag 1965—66	66.750.000 kronor

Arbetsförmedlingen utbyggs kraftigt, inte minst gäller det arbetsvården där under 1963 49.600 personer inskrivits, en ökning med cirka 10.400 jämfört med föregående år. Förstärk-

ningen innebär också utbyggnad av planeringsavdelning för byggnadsverksamheten.

Vissa sysselsättande åtgärder för handikappade

Anslag 1964—65	77.000.000 kronor
Förslag 1965—66	135.000.000 kronor

Vid olika slags beredskapsarbeten för handikappade uträttas nu 529.500 dagsverken. Den kraftiga anslagsökningen hänför sig till stor del till ändrad bokföring av bilskattemedel.

Omskolning m. m.

Anslag 1964—65	135.000.000 kronor
Förslag 1965—66	142.000.000 kronor

Antalet kursdeltagare vid omskolningskurserna stiger stadigt och har föregående år utgjort 35.000. En dryg tredjedel utgörs av kvinnor.

Ecklesiastikdepartementet

Grundskolans genomförande fortgår. Under läsåret 1964—1965 omfattar grundskolan 66 % av landets kommuner omslutande 80 % av landets folkmängd. Antalet födda ökas snabbare än prognoserna visat varför klasslärarbehovet kommer att öka mer än som hittills förutsatts.

Den *odontologiska fakulteten* vid Göteborgs universitet beräknas inleda sin verksamhet höstterminen 1966 med intagning av 100 studeranden. *Intagningen av medicine studerande* ökas kraftigt i hela landet och fullständig pre-klinisk, medicinsk och odontologisk utbildning ordnas i Umeå.

HÖGRE UTBILDNING OCH FORSKNING

Bristen på kurslitteratur är ett allvarligt problem och kanslerämbetet kommer att framlägga förslag till lösande av detta problem. Förbättrade tekniska hjälpmedel såsom språklaboratorier samt en färgtelevisionsanläggning vid Karolinska sjukhuset föreslås.

Under år 1963 avlade 14 % av totalantalet 20-åringar studentexamen mot mindre än 6 % vid andra världskrigets slut.

Det *sammanlagda akademikerantalet* som under perioden 1920 till 1960 fördubblats vart 20:de år kommer under de närmaste 20 åren att fördubblas på 13 år och eventuellt ännu kortare intervall. Intagningskapaciteten vid de medicinska fakulteterna var 1954—55 310 nybörjarplatser och beräknas nästa läsår ha höjts till 718, d. v. s. mer än fördubbling på 10 år. I de odontologiska fakulteterna intas f. n. 260 studerande om året. 1966 tillkommer ytterligare 100 platser i Göteborg. Vid Uppsala universitet föreslås en professur i anesthesiologi, till vilken docenten Martin Holmdahl utses utan ansökningsförfarande samt en personlig professur i klinisk bakteriologi för laborator Gunnar Laurell.

Uppsala universitet

Avlöningar

Anslag 1964—65	36.870.000 kronor
Förslag 1965—66	42.091.000 kronor

Lunds universitet

Avlöningar

Anslag 1964—65	36.011.000 kronor
Förslag 1965—66	50.686.000 kronor

En professur i rättsmedicin, personlig för professor G. Voigt, föreslås. En professur i embryologi, personlig för docent B. Källén.

Sydsvenska sjukgymnastinstitutet ökar sitt intag från 40 till 90 studerande per år och inräknas numera under universitetet.

Göteborgs universitet

Avlöningar

Anslag 1964—65	22.467.000 kronor
Förslag 1965—66	24.327.000 kronor

En professur i medicinsk rehabilitering inrättas från 1 juli 1965.

Vid forskningsavdelning i psykiatri vid S:t Jörgens sjukhus föreslås en laboratur förenande föreståndarskap för det till avdelningen knutna kliniska laboratoriet. Kungl. Maj:t skall senare

meddela beslut om vilket ämnesområde laboratorien skall omfatta.

Umeå universitet

Avlöningar

Anslag 1964—65	10.095.000 kronor
Förslag 1965—66	17.078.000 kronor

Vid medicinska fakulteten har utbildningskapaciteten höjts från 40 till 60 nyintagna per år i de propedeutiska och kliniska ämnena. Fakulteten skall fr. o. m. budgetåret 1965—66 omfatta fullständig medicinsk utbildning inkluderande medicinsk teoretisk undervisning för 62 studerande per år. Vid odontologiska fakulteten har kapaciteten höjts från 40 till 60 nyintagna per år. Pre-klinisk utbildning skall ordnas fr.o.m. budgetåret 1965—66.

Ett institut för utbildning i mikrobiologi för naturvetare och även medicinare planeras i Umeå med början i form av en professur i mikrobiologi, samt därtill ett universitetslektorat fr.o.m. budgetåret 1968—69. Vid medicinska fakulteten föreslås en professur i klinisk bakteriologi för laborator S. Bergman. Planmässigt tillkommer en prosektur i anatomi, i histologi, klinisk lärare i medicin och professur i fysiologi samt en forskarassistent i socialmedicin.

Karolinska institutet

Avlöningar

Anslagsförslag 1965—66 25.133.000 kronor

Häri är även inkluderat den odontologiska fakulteten, motsvarande tidigare tandläkarhögskolan. En professur i klinisk epidemiologi föreslås inrättad och avtal har träffats med Stockholms stads epidemisjukhus om utbildning och undervisning i klinisk epidemiologi där. Den personliga professuren i klinisk neurofysiologi som innehåller av professor Granit föreslås omvandlad till en ordinarie professur. Professor Granit beräknas avgå vid utgången av budgetåret 1966—67.

Anslag till *forskarutbildning* föreslås höjt till 2.000.000 kronor vari inkluderas medel till försöksverksamhet med viss kursbunden forskarutbildning.

Forskningsråden föreslås få ett anslag för 1965—66 på 61.911.000 kronor men specificerade propositioner kommer senare bl. a. sammanhängande med en pågående utredning om databehandling och därmed sammanhängande frågor.

Särskilda forskartjänster. Tre nya tjänster med placering i lönegrad A 27 inrättas och anslaget föreslås höjt från 1.950.000 till 2.251.000.

Nyhyttan

Kurort och enskilt sjukhem

Storlagen bergslagsnatur — utmärkta promenadvägar — hög och torr barrskogsluft — sjukgymnastik — massage — bad.

Läkare: *Med. Dr G. Smårs.*

Behandling av invärtes sjukdomar, mag- och tarmsjukdomar, hjärt- och blodtryckssjukdomar, reumatiska åkommor. Konvalescens och rekreation. Prospekt och upplysningar genom rumsbeställningen.

Tel. 0587/604 00

Postadress: Fack 65, JÄRNBOÅS.